

Umhverfisnefnd Alþingis
Nefndasvið / Eva Margrét Ævarsdóttir
150 Reykjavík

5. desember 2002

Efni: Frumvarp til laga um úrvinnslugjald (337. mál)

Vísað er í bréf Alþingis dagsett 18. nóvember 2002.

Stjórn Landvernd, landgræðslu- og umhverfisverndarsamtaka Íslands, hefur kynnt sér frumvarp til laga um úrvinnslugjald.

Stjórnin fagnar frumvarpinu og telur mikilvægt að bæta hagræn skilyrði fyrir endurnotkun og endurnýtingu úrgangs. Stjórnin telur að frumvarpið sé liður í því að innleiða mengunarbótaregluna hér á landi.

Stjórn Landverndar gerir eftirfarandi efnislegar athugasemdir við frumvarpið:

Fiskveiðinet verði vörflokkur sem beri úrvinnslugjald

Í 8. gr. er tilgreindar þær vörur sem skulu bera úrvinnslugjald. A.m.k. einn mikilvægur vörflokkur virðist hafa orðið útundan. Það eru veiðafæri, einkum net og vörpur. Mikið magn veiðafæra er afskrifað á hverju ári. Við má sjá úrgang af þessu tagi og stafar af honum sjónmengun auk þess sem hann getur valdið dauða og þjáningu fugla. Það er því rík ástæða til að tryggja að fiskveiðinetum verði fargað með ábyrgum hætti. Því er lagt til að bætt verði við nýjum flokki undir heitinu "veiðarfæri" og nánari lýsing verði færð í nýjan viðauka.

Ósóneyðandi kælimiðlar í viðauka XV

Í viðauka XV eru skráðir kælimiðlar sem leggja skal úrvinnslugjald á. HydroChloroFluorCarbon (HCFC-22) er leyft til nota í búnaði sem settur var upp fyrir 1. janúar 1997. Á síðasta ári voru flutt inn 87 tonn af HCFC-22 og allt bendir til þess að innflutningurinn í ár verði annað eins. Ekki verður séð að þetta efni sé tilgreint í viðauka XV.

Skilagjald á ósóneyðandi efni

Stjórnin Landverndar minnir á að nota má hagrænar aðgerðir til að bæta nýtingu og draga úr sóun. Sérstaklega vill stjórnin benda á notkun kælimiðla sem hafa ósóneyðandi áhrif eins og HCFC-22. Áralangar tilraunir til að stöðva eða takmarka notkun þessa kælimiðils hafa enn ekki borið tilætlaðan árangur. Stjórn Landverndar telur að með skynsamlegu skilagjaldi megi skapa fjárhagslegan hvata til að takmarka losun út í andrúmsloftið. Lagafrumvarpið er kjörið tækifæri fyrir Alþingi að taka á þessu máli. Þetta má gera með því að bæta við í II. kafla frumvarpsins sérstakri grein um skilagjald á ósóneyðandi kæliefni. Skilagjaldið verður að vera það hátt að það

virki hvetjandi á fyrirtæki til að halda kælibúnaði vel við og gæta að því við áfyllingu að efni fari ekki út í andrúmsloftið.

Tilnefning í stjórn Úrvinnslusjóðs

Stjórn Landverndar vill gera efnislega athugasemd við 16. gr. um stjórn Úrvinnslusjóðs. Samkvæmt tillögunni tilnefna hagsmunasamtök atvinnulífsins þrjá fulltrúa af fimm í stjórn. Það vekur spurningu að skv. frumvarpinu skuli fulltrúar atvinnulífsins eingöngu koma úr röðum samtaka atvinnurekenda.

Í athugasemdum við þessa grein segir að stjórnin sé þannig skipuð til að tryggja að þar séu fulltrúar þeirra sem mestra hagsmuna hafa af því að kerfið sem frumvarpið byggist á feli í sér eins hagkvæmar lausnir og unnt er. Stjórn Landverndar vill vekja athygli á því að úrvinnslugjald er almannaheillamál sem tengist með beinum hætti starfsvettvangi umhverfisverndarsamtaka og neytendasamtaka ekki síður en samtaka atvinnulífsins. Með frumvarpinu á að stuðla að betra og heilnæmara umhverfi og bættri auðlindanýtingu. Þessu marki þarf að ná með sem minnstum tilkostnaði fyrir neytendur. Það er afar gagnlegt að fulltrúar sem gæti þessara sjónarmiða eigi sæti í stjórn. Það verður best tryggt með því að frjáls félagasamtök á sviði umhverfisverndar og neytendaverndar hafa jafnan rétt til að tilnefna stjórnarmenn og samtök atvinnulífsins.

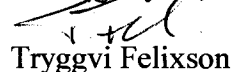
Hluti úrvinnslugjalds í fræðslusjóð

Stjórn Landverndar bendir á að víða hefur tíðkast að nota hluta úrvinnslugjalda til fræðslu um umhverfisvernd. Það er reynsla Landverndar af verkefnum Vistvernd í verki að verulega megi draga úr úrgangi og bæta meðhöndlun og skil til endurvinnslu. Samkvæmt upplýsingum frá Sorpu setti hver íbúi á höfuðborgarsvæðinu 244 kg. af óflokkuðum úrgangi í tunnuna á árinu 2001. Reynslan sýnir að með því að tileinka sér vistvæna lifnaðarhætti, eins og þátttakendur í Vistvernd í verki hafa gert, má minnka óflokkaðan heimilisúrgang í um 82 kg á ári á hvern íbúa.

Umhverfismennt er augljóslega hagkvæm leið til að ná árangri. Það þjónar því vel markmiðum laganna að beina hluta úrvinnslugjaldsins til fræðslu. Þetta hefur verið reynt víða erlendis. Í Svíþjóð rennur hluti endurvinnslugjalds til starfsemi "Håll Sverige Rent" sem er samstarfsverkefni yfirvalda og frjálsra félagasamtaka.

Í 19. gr. er lagt til að 0,5% af tekjum sjóðsins renni sem umsýslugjald til ríkissjóðs. Stjórn Landverndar leggur til að í sömu grein verði jafnframt ákvæði þess efni að 1% af tekjum sjóðsins renni til fræðslu um umhverfisvernd sem stjórnvöld og frjáls félagasamtök eigi samstarf um.

Virðingarfyllst,

Tryggvi Felixson

framkvæmdastjóri Landverndar